

Dr hab. Maciej Aleksandrowicz
ul. Cicha 32
05-250 Radzymin

Alexander
WICEPREZES RADY MINISTRÓW
MINISTER KULTURY
I DZIEDZICTWA NARODOWEGO
prof. Piotr Gliński

**Program
Centrum Rzeźby Polskiej w Orońsku
na lata 2020 -2024**

Spis treści:

1. Wstęp.....	3
1.1 Ocena stanu i działalności CRP.....	3
2. Misja i cele strategiczne.....	4
2.1 Zakres działalności statutowej; Statut CRP.....	4
2.2 Misja.....	4
2.3 Cele.....	4
3. Realizacja celów.....	5
3.1 Działalność merytoryczna.....	5
3.2 Działalność organizacyjna i inwestycyjna.....	6
3.3 Przygotowania do jubileuszu CRP w 2021 r....	6
4. Organizacja CRP.....	7
4.1 Działania organizacyjne i formalne zapewniające realizację programu.....	7
4.2 Proponowane zmiany struktury CRP.....	7
5. Budżet CRP.....	7
5.1 Dotacja podmiotowa	7
5.2 Dotacje celowe.....	7
5.3 Przychody CRP.....	7
5.4 Fundusz Instytucji Kultury, kolekcja CRP.....	8
5.5 Rewitalizacja i stan CRP.....	8
6. Podstawowe kierunki rozwoju CRP	8

1. Wstęp

Rzeźba jest jedną z form metaforyzacji doświadczeń i pragnień człowieka. Kreacja rzeźbiarska jest sztuką, percepcja objawem kultury, praktyka jest żywa i zmienna. Sztuka ta jest soczewką skupiającą charakter epok cywilizacyjnych i prądów kulturowych, jest domeną wypowiedzi indywidualnej, której wybitne osiągnięcia wchodzą do kanonu kultury, może być także domeną realizacji szerszych społecznych celów w tym budowania tożsamości, kultywowania pamięci, inicjowania relacji społecznych i poprawy jakości życia jednostek i grup.

Rozległość oraz wartość światowej, europejskiej i polskiej spuścizny rzeźby zwraca uwagę na jej doniosłość, każe dbać o dalszy jej rozwój, który nie może być wyłącznie domeną indywidualnego zainteresowania twórców i miłośników tej dziedziny. Misja jaka towarzyszy działaniom Centrum Rzeźby Polskiej (CRP) realizuje istotną część żywotnych interesów państwa polegających na kultywowaniu i rozwoju kultury polskiej jako integralnej części dziedzictwa kultury światowej.

1.1 Ocena stanu i działalności CRP

Obserwując działalność Centrum Rzeźby Polskiej w Orońsku od lat 90-tych, jako przedstawiciel środowiska rzeźbiarzy, nauczyciel akademicki i wreszcie jako członek Rady Programowej CRP pragnę stwierdzić, iż Centrum w ostatnich latach zyskało wysoką renomę na artystycznej mapie Polski. Poprawiła się jakość merytoryczna i organizacyjna Centrum. Wysoko należy ocenić zwłaszcza ofertę wystawienniczą i współpracę międzynarodową. Jednym z podstawowych zadań dyrektora będzie utrzymanie i praca nad dalszym umacnianiem pozycji Centrum jako renomowanej instytucji artystycznej.

2. Misja i cele strategiczne

2.1 Zakres działalności statutowej; Statut Centrum Rzeźby Polskiej

Do zakresu działalności Centrum należy:

- 1) tworzenie warunków uprawiania twórczości, badań i upowszechniania sztuki oraz międzynarodowej wymiany artystycznej;
- 2) edukacja kulturalna oraz kreowanie zainteresowania kulturą i sztuką;
- 3) ochrona i opieka nad zabytkowym zespołem pałacowo-parkowym związanym z tradycjami artystycznymi Józefa Brandta.

2.2 Misja

1. Wymienione w Statucie CRP „tworzenie warunków uprawiania twórczości” w mojej opinii stoi wprost lub pośrednio u podstawy wszystkich innych celów jakie stawia Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego przed Centrum Rzeźby Polskiej. Dbłość o „twórczość” daje podstawy do badań, upowszechniania sztuki oraz każdej wymiany artystycznej. Twórczość jest nierozzerwalnie, podmiotowo związana z artystą i merytorycznie z pojęciem sztuki. Dzięki niej możliwa jest edukacja kulturalna oraz kreowanie zainteresowania kulturą i sztuką. Partonem działalności Centrum jest artysta, którego niematerialna i materialna spuścizna - wynik m.in. jego twórczości stanowi bazę działalności CRP. Pragnę zatem traktować „twórczość” jako cel nadrzędny tego programu.
2. Wystawy rzeźby i działań przestrzennych o wysokiej wartości, które budują autorytet instytucji w środowisku twórców, teoretyków, widzów oraz wszystkich zainteresowanych. Dbłość o utrzymanie i stałe wzmacnianie tego autorytetu jest żywotnym interesem Centrum. Upowszechnianie wiedzy o dziedzinie rzeźby, jej promocja jest podstawą do budowania relacji pomiędzy wszystkimi uczestnikami życia artystycznego.
3. Dbłość o stan zabytkowego zespołu pałacowo-parkowego, monitorowanie i zwiększanie potencjału technicznego, monitorowanie wysokiej jakości usług i ich bezpieczeństwa, zapewnienie bezpieczeństwa pracy zatrudnionym i odwiedzającym CRP traktuję jako niezbywalny obowiązek dyrektora wynikający z zapisów prawa.

2.3 Cele

1. Zwiększenie potencjału polskich artystów rzeźbiarzy, wspomaganie rozwoju karier młodych twórców i upowszechnianie dokonań artystów o ugruntowanej pozycji. Promowanie dzieł o najwyższych wartościach artystycznych oraz ich twórców, zapewnienie im możliwie szerokiej recepcji.
2. Wymiana międzynarodowa, upowszechnianie dokonań wybitnych twórców zagranicznych, wymiana aktualnych trendów i idei, upowszechnianie dokonań polskich rzeźbiarzy za granicą, pomoc w zaistnieniu w międzynarodowym obiegu artystycznym.
3. Kreowanie głębokich i trwałych relacji między środowiskiem twórców a otoczeniem poprzez wystawy, upowszechnianie i działalność edukacyjną.
4. Budowanie wysokiego prestiżu instytucji i dbłość o stan CRP.

3. Realizacja celów

3.1 Działalność merytoryczna

1. Organizacja cyklicznych wydarzeń artystycznych, w tym krajowych i zagranicznych sympozjów rzeźbiarskich, pobytów twórczych. Pomoc merytoryczna, techniczna i organizacyjna twórcom w celu realizacji przez nich dzieł o najwyższych wartościach, aktywne działanie na rzecz poszukiwania mecenasów i sponsorów tych wydarzeń, aktywne nawiązywanie relacji pomiędzy partnerami, w tym z udziałem galerii, kolekcjonerów, inwestorów, etc.
2. Współpraca CRP z krajowymi i zagranicznymi muzeami, ośrodkami i środowiskami artystycznymi, stowarzyszeniami krytyków sztuki, galeriami, fundacjami, itp. w tym poszukiwanie partnerów w celu organizacji wysokiej jakości działań CRP i pozyskania środków zewnętrznych.
3. Dbałość o rozwój, upowszechnianie i bezpieczeństwo kolekcji CRP, stałe rozszerzania, w tym w ramach programów „Kolekcje sztuki współczesnej”, działania merytoryczne zmierzające do skatalogowania i digitalizacji kolekcji, działania zmierzające do zapewnienia pełnego standardu bezpieczeństwa kolekcji.
4. Zrównoważony program wystaw wewnętrznych i zewnętrznych zapewniający cele: promocję polskich artystów, intensywną wymianę idei i prądów w zakresie międzynarodowym, umiejętne wspieranie karier młodych twórców, budowanie szerokiego zainteresowania widzów wydarzeniami o najwyższym statusie artystycznym, prezentacji kolekcji CRP. Program realizowany w oparciu o kadry CRP i wybitnych ekspertów zewnętrznych.
5. Edukacja i upowszechnianie
 - Edukacja skierowana do szerokiej widowni na rzecz upowszechniania sztuki rzeźby, w tym warsztaty, lekcje muzealne i oprowadzania kuratorskie.
 - Edukacja i wymiana wiedzy skierowane do grona ekspertów – budująca relacje i komunikująca wyzwania oraz potrzeby środowisk artystycznych.
 - Edukacja i wymiana wiedzy skierowane do środowisk artystycznych budująca relacje i komunikująca wyzwania oraz potrzeby innych środowisk, w tym teoretyków i historyków sztuki, kolekcjonerów, architektów, urbanistów, planistów etc.
6. Informowanie środowiska twórców o możliwościach rozwoju kariery artystycznej, w tym o rezydencjach, konkursach, wystawach, sympozjach, konferencjach itp.
7. Podniesienie rangi działalności wydawniczej w tym próba wpisania kwartalnika ORO na listę naukowych czasopism punktowanych, spełnienie standardów naukowych przez niektóre inne publikacje, w tym wymogów ich recenzowania.
8. Współpraca z uczelniami artystycznymi z kraju i zagranicy; oferta skierowana do pracowników naukowych uczelni – zapewnienie im możliwości realizacji ich naukowych dokonań, realizacja wspólnych konferencji naukowych, publikacji wydawnictw i wystaw. Współdzielenie kosztów ww inicjatyw – podjęcie rozmów dot. realizacji artystycznych i naukowych w ramach m.in. środków statutowych uczelni na terenie CRP. Oferta skierowana do studentów - organizacja plenerów w tym w ramach międzynarodowej płaszczyzny współpracy akademickiej.

9. Monitorowanie stanu edukacji artystycznej, szczególnie w zakresie rzeźby we współpracy z liceami plastycznymi, uczelniami i instytucjami odpowiedzialnymi (np. Centrum Edukacji Nauczycieli Szkół Artystycznych).
10. Współpraca z uczelniami pozaartystycznymi i środowiskami ekspertów z kraju i zagranicy, których potencjał naukowy i profesjonalny jest zgodny z wyzwaniami środowiska rzeźbiarzy oraz z potrzebami CRP w tym z zakresu historii i teorii sztuki, architektury i urbanistyki, architektury krajobrazu, konserwacji zabytków.
11. Inicjowanie i pomoc w prowadzeniu badań dot. historii i współczesnych wyzwań dziedziny rzeźby.
12. Budowanie środowiska formalno - prawnego poprawiające stosowanie obowiązującego prawa wobec wyzwań stojących przed partnerami planującymi i realizującymi rzeźby w przestrzeni publicznej (Kodeks dobrych praktyk konkursów rzeźbiarskich).
13. Aktywne promowanie potencjału rzeźby w przestrzeni publicznej w tym realizacja Programu rzeźby w przestrzeni publicznej – dla Niepodległej, jego promowanie, budowanie relacji ze środowiskami architektów i urbanistów. Współpraca z jednostkami samorządu terytorialnego na rzecz lokowania dokonań artystów rzeźbiarzy. Realizacja zleceń polegających na organizacji procesu wyłaniającego najwyższej jakości dzieła rzeźbiarskie do przestrzeni publicznej.

3.2 Działalność organizacyjna i inwestycyjna

1. Rozwój zaplecza technicznego CRP oraz współpraca z wybranymi zakładami przemysłowymi na zasadzie podwykonawstwa i instytucjami techniczno - naukowymi na rzecz zwiększenia potencjału technicznego CTP (np. Instytut odlewnictwa z Krakowa) Poszerzenia możliwości realizacyjnych CRP.
2. Dokończenie rewitalizacji Centrum Rzeźby Polskiej w Orońsku, w tym remontu pałacu J. Brandta, monitoring stanu technicznego infrastruktury. Podjęcie inicjatywy poszukiwania środków zewnętrznych lub wnioskowanie o odpowiednią dotację inwestycyjną na wybudowanie lub modernizację istniejących budynków dla m. in. stolarni – zlikwidowanie tym samym działalności technicznej w Muzeum Rzeźby Współczesnej CRP (stanowi to o zapewnieniu bezpieczeństwa kolekcji i spełnieniu standardów muzealnych).
3. Kontynuacja działań na rzecz modernizacji i rozbudowy Muzeum Rzeźby Współczesnej – zapewnienie stałej ekspozycji kolekcji CRP i nowej bazy biurowej i zaplecza merytorycznego w tym pracowni multimedialnej.
4. Kontynuacja działań na rzecz rewitalizacji zabytkowego parku i stworzenia parku rzeźby z dedykowaną kolekcją o wysokim statusie artystycznym.
5. Aktywna promocja działalności CRP.

3.3 Przygotowania do jubileuszu CRP w 2021 r.

Kontynuacja działań podjętych już w CRP oraz powołanie komitetu honorowego obchodów jubileuszu oraz zaplanowanie konferencji naukowej dot. historii, znaczenia i wyzwań stojących przed CRP.

4. Organizacja CRP

4.1 Działania organizacyjne i formalne zapewniające realizację programu

- Podnoszenie kwalifikacji i kompetencji kadr CRP.
- Zwiększenie potencjału pozyskiwania środków zewnętrznych.
- Zmiany w zakresie poprawy dostępności CRP dla twórców, widzów i partnerów.

4.2 Proponowane zmiany struktury CRP

- Dostosowanie statutu CRP, organizacji pracy i struktury organizacyjnej do programu, w tym zwiększenie liczby zastępców dyrektora CRP do dwóch osób i wyraźne rozdzielanie ich kompetencji na dwie ścieżki: merytoryczną (zwłaszcza polegającą na organizacji wysokiej jakości wystaw) i administracyjną.

5. Budżet CRP

5.1 Dotacja podmiotowa

- Zasadą jest utrzymanie potencjału Instytucji – zapewnienie jej stałego działania w oparciu o dotację podmiotową Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, która na rok 2018 wyniosła **4 651 770,00 zł**. Na jej podstawie powyższy program – jego wszystkie intencje - są możliwe do wykonania w bazowym zakresie. Powodzenie realizacji celów i długofalowej strategii działania i rozwoju CRP zależeć będzie od jakości merytorycznej zgłaszanych dodatkowych inicjatyw własnych, a w efekcie uzyskanie kolejnych środków.

5.2 Dotacje celowe

- W roku 2018 dotacje budżetowe celowe na zadania bieżące wyniosły **692 374,75 zł**, co zapewniło m.in. realizację prestiżowych wystaw i międzynarodowej konferencji naukowej. Ambicją programu jest organizacja dodatkowo międzynarodowego sympozjum rzeźbiarskiego, które po znalezieniu partnerów w postaci władz samorządowych będzie współfinansowane przez nie. Wymaga to jednak długofalowego planowania i zaprezentowania partnerom gotowej – działającej formy współpracy. Stąd pierwsze sympozja, które będą budować prestiż wydarzenia powinny rozpocząć działalność w oparciu o dotację celową. Ponadto w roku 2020 planowane jest wydarzenie cykliczne o ugruntowanej renomie – Triennale młodych.
- Dyrektor CRP będzie w latach kolejnych proponował zwiększenie wysokości dotacji budżetowych celowych, co zostanie szczegółowo umotywowane we wnioskach do Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

5.3 Przychody CRP

- Przychody ze sprzedaży towarów i materiałów w roku 2018 wyniosły 339 586,51 zł, przychody netto ze sprzedaży produktów 365 994,53 zł. W kadencji planowane jest podniesienie zakresu i jakości usług realizacyjnych Ośrodka Pracy Twórczej Rzeźbiarzy, co powinno stopniowo zwiększać przychody CRP.

5.4 Fundusz Instytucji Kultury, kolekcja CRP

- Fundusz Instytucji Kultury na dzień 01.01.2018 roku wynosił 9.670.972,69 zł do dnia 31.12. 2018 zwiększył się o 1.387.464,60 zł w tym: dotacja z Funduszu Promocji Kultury na zakup kolekcji 200.000,00 zł , dotacja z MKiDN na zakup dzieł sztuki 1.060.500,00 zł, darowizna dzieł sztuki 126.964,60 zł. Fundusz Instytucji zmniejszył się o 45.837,75 zł i na koniec 2018 roku wynosi 11.012.599,54 zł.

W nadchodzącej kadencji planowane jest dalsze utrzymanie trendu znaczących zakupów do kolekcji CRP, dyrektor CRP będzie stale zabiegał o dotacje ww zakresie przy monitorowaniu stanu Funduszu Instytucji.

5.5 Rewitalizacja i stan CRP

- Zabytkowy charakter części obiektów CRP i współczesne wymagania w zakresie bezpieczeństwa kolekcji CRP, potrzeba zapewnienia bezpieczeństwa pracy zatrudnionych w CRP, bezpieczeństwa pracy artystów i jakości usług świadczonych przez CRP będzie stale wymagało poszukiwania środków na realizację tych celów, w tym dotacji inwestycyjnych i środków zewnętrznych.

6. Podstawowe kierunki rozwoju CRP

- Objęcie roli instytucji zarządzającej w niektórych Programach Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego (Program rzeźba w przestrzeni publicznej - dla Niepodległej).
- Poprawa w zakresie dostępności CRP - lepszej komunikacji CRP z widzami, w tym z otaczającymi miastami , Warszawą, Kielcami i Radomiem.
- Zmiana struktury siedziby CRP – organizacja biura i galerii reprezentacyjnej CRP w Warszawie poprawiającej dostęp do widzów i partnerów.
- Działania na rzecz poprawy sytuacji materialnej twórców, w tym zapewnienie im odpłatności za uczestnictwo w sympozjach i wystawach.
- Działania na rzecz reprezentowania artystów rzeźbiarzy w krajowym i zagranicznym obiegu artystycznymi, uczestnictwo CRP w międzynarodowych targach sztuki, pośrednictwo w zakupie dzieł polskich artystów rzeźbiarzy przez najlepszych kolekcjonerów, galerie i muzea.
- Zwiększenie wpływów środków zewnętrznych, do budżetu CRP z przeznaczeniem na realizację działań statutowych.